

mini

minimera är en liten tidning om sopor för dig som bor i Malmö och Burlöv

#2.07

mera

Här är det lätt att slänga rätt

En trasig väska har gjort sin sista resa. En pinnstol får nytt liv i någon annans hem. När den mobila grovsopscontainern kommer rullande passar grannarna på att rensa ut och förnya. Minimera följde med till bostadsområdet Örtagård i Malmö, där folk går man ur huse när containern stannar till.

▷ **Vilken härlig soppa!**
Tanka bilen med matrester

▷ **Därför är konservburken en riktig återvinnare**

Här är Minimera!

Minimera når dig som bor i lägenhet i Malmö och Burlöv. Här läser du om allt som hör ihop med sopor – sortering, återvinning, second hand-shopping, gör det själv-tips och miljötänkande. Vad vill du att vi ska skriva om? Hör av dig till oss på minimera@malmo.se eller ring på 020-34 16 00!
Nästa nummer kommer i ditt brevkast i oktober.

Malmö stad

Den har rest fram och tillbaka till Makedonien så många gånger att hon har slutat räkna. Men nu är det slut, obönhörligen. Mejram tar den silverfärgade resväskan av aluminium och ställer den i containern.

– Den är trasig. Hjulen har trillat av, förklarar Mejram.

Hon har kommit till den mobila grovsopscontainern som denna eftermiddag står uppställd ett par timmar på Hårds väg, Örtagård. Det är fritt fram för alla som bor i MKB-området att slänga inte bara grovsop utan även metallskrot och elektronik.

Redan innan den stora containern är på plats är massvis av folk på plats, särskilt barnen i kvarteret kollar läget. Soporna väller in. Mejrams resväska får snart sällskap av sänggavel och datorbord, spegel och barncykel.

Byta grejer

Mona Jasiqi och hennes son Leutrim har lånat vagnen som hör till containern och kommer dragandes på ett tungt lass.

– Vi har köpt ny säng så nu åker den gamla ut, förklarar Mona Jasiqi.

Den som har hela och fina grejer med sig kan lämna dem i en särskild byteshörna, där alla som vill kan ta för sig. Där står ett par vita plaststolar till balkongen och ett soffbord som skulle bli snyggt igen med hjälp av en burk färg. En brun gunghäst behöver inte stå många minuter innan en flicka som kommer förbi med sin mamma får syn på den. Hon får sin önskan uppfylld och går lycklig vidare.

Fler är välkomna

Det är fastighetsägaren som betalar för att hyra in grovsopscontainern. Runt 2 500 kronor per gång kostar det.

– Det är helt klart värt varenda krona, säger Roland Anderberg, husvärd på MKB i Örtagård.

– Förr ställde hyresgästerna mängder med grovsopor i källarna. De var dessutom

Detta händer med grejorna!

Grovsopor: förbränns och går till energiåtervinning

Metallskrot: materialåtervinning till nya metallprodukter

Elektronik: plockas isär i sina minsta delar, sorteras och återvinnas

Byteshörnan: allt som ställs här får vem som helst ta med sig hem

– Den mobila grovsopscontainern gör det lätt att vara miljövänlig, inte minst för den som har svårt att ta sig till bemannad återvinningscentral, säger Marie Castor från VA-verket.

en brandfara och vi husvärdar fick slita för att bära bort dem. Det problemet har minskat oerhört, så vi kommer absolut att fortsätta att ta hit containern, slår Roland Anderberg fast.

På nästa dragkärra som lastas av ligger till synes ett helt vardagsrum i travar. Vehbi Colaku har tagit hjälp av en granne för att ta sig hit med det enorma lasset.

– Bokhyllor och skåp åker ut. Vi har haft dem i tio år och nu har min fru tröttnat, förklarar Vehbi Colaku och ler snett.

Beslutet kom hastigt på verkar det som, för plötsligt öppnas en av skåpsluckorna och en hög med kläder ramlar ur. Vehbi Colaku är snabbt framme med en påse och samlar ihop.

– Ojoj, de där måste jag få med mig hem igen!

Så funkar det

Den bemannade grovsopscontainern underlättar för de boende i en bostadsrättsförening eller ett bostadsområde att bli av med grovsopor, metallskrot och annat. Alla fastighetsägare kan köpa tjänsten och intresset ökar ständigt. Du kan själv föreslå din fastighetsägare att hyra grovsopscontainern.

Läs mer på www.malmo.se/avfall

Illustration: Stina Hjelm, Seriestudion.

mini&mera

Var du med och byggde bron?

Foto: Daniel Andersson, Bridgephoto.dk

Visste du att av de 43 000 ton armeringsjärn som använts i Öresundsbron är de flesta gjorda av återvunnen metall? Eftersom både stål och aluminium är riktiga evighetsämnen passar de så bra att återanvända. Igen och igen och igen.

Det finns två bra skäl till att återvinna metall. Det ena är att själva återvinningen är ganska enkel. Materialet sorteras för hand och allt som hamnat fel tas bort. Därefter används en kraftig magnet för att sortera ut stål från aluminium (som ju inte är magnetiskt). Stålet och aluminiumet pressas ihop till kompakta balar som smälts ner till flytande form och pressas ut till platta längder eller gjuts till tackor. Färdigt för ny produktion!

Energismart

Det andra skälet till att aldrig slänga en kapsyl i soporna är att nytillverkad metall

kräver så mycket energi. Det är dyrare och tär mycket mer på miljön. Energin som går åt till att tillverka ett kilo stål räcker till att göra hela fyra kilo återvunnen stål.

Att återvinna aluminium är ännu energismartare. Där räcker energin som behövs för att tillverka ett kilo ny aluminium till hela 20 kilo återvunnen.

Alla använda metallförpackningar kan återvinnas hur många gånger som helst. Som nya förpackningar, bilmotorer, byggnader, järnväg eller hushållsmaskiner som kylskåp, tvättmaskiner och spisar. Eller som en bro över Öresund!

En ljus idé

I Sverige tänds vi mer än 300 miljoner värmeljus varje år. Tänk på att återvinna aluminiumkoppen. Du behöver inte diska ur den, det gör inget om det är lite stearin kvar. På samma sätt är kapsyler, lock och skruvkorkar smarta att återvinna.

guide

Så sorterar du metall

- **Bland metallförpackningarna på återvinningsstationen eller i miljöhuset:**

Konservburkar, tomma sprayburkar, tuber, kapsyler, lock, värmeljushållare, aluminiumfolie och formar, urskrapade målarburkar, folien på smörgåsmargarinburkar.

Förpackningarna ska vara tomma och ursköljda. De behöver däremot inte diskas.

Kaviartuben och andra tuber som innehåller mat går inte att rengöra, men går ändå bra att lämna till återvinning. Sätt på korken, som blir bränsle vid nedsmältning.

- **Till bemannad återvinningscentral:**

Som el-avfall: Elektronikprylar

Som metallskrot: Metallföremål eller metallskrot som inte är förpackningar.

Som farligt avfall: Färg- och sprayburkar som inte är tomma.

- **Till butiken:**

Dryckesburkar som du får pant för.

Källa: Förpackningsinsamlingen, Returpack

Snabbkoll: batterier

- ① Batterier tillverkas allt mer miljövänligt. Fortfarande finns ändå tungmetaller som kadmium, kvicksilver eller bly i tio procent av alla batterier som säljs i Sverige.
- ② Tungmetaller lagras i kroppen hela livet. Vi får i oss dem via maten och de kan minska vår förmåga att få barn och ge skador på njurar, skelett och lever.
- ③ De svåraste batterierna att hitta och komma ihåg är de inbyggda. De sitter i en sak som "rör sig, lyser eller låter".
- ④ Sedan 1998 är det lag på att alla batterier ska lämnas in, även de som inte anses miljöfarliga.
- ⑤ Var tredje batteri hamnar fortfarande i soppsåsen. Det kan du vara med och ändra på!

När vill du återvinna?

Vad tycker du om öppettiderna på återvinningscentralerna? Har återvinningscentralerna öppet när du vill besöka dem? Bland alla som svarar drar vi 25 namn som får var sin fin tygväska. Skriv till oss på adress minimera@malmo.se eller Minimera, VA-verket, Malmö stad 205 80 Malmö.

Senast den 24 september vill vi ha ditt svar.

Dina matrester blir soppa åt bilen

Visste du att matrester kan förvandlas till miljövänligt bilbränsle? Men bara under förutsättning att de inte hamnar i soppåsen. Därför ska matavfall, precis som papper, glas och metall, bli en egen sopsort från och med nästa år.

Tidigare har Malmös och Burlövs hushåll, restauranger och storkök slängt tusentals ton matavfall varje år. Men med start nästa år blir det ändring i stor skala. Alla som bor i lägenhet ska kunna samla sina matrester i papperspåsar som slängs i särskilda bruna soptunnor.

Det här systemet är redan igång i Malmö om än i mindre skala, både i bostäder och på skolor och vårdhem. Malmö stad har i sina lokala miljömål valt att ha lika höga mål som regeringen: Senast 2010 ska minst 35 procent av allt matavfall

från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling.

Allt kommer till nytta

Så hur blir då matrester bränsle för bilar? Först finfördelas de insamlade matresterna och därefter pumpas de in i biogasanläggningen. Där arbetar bakterier med nedbrytningen och bildar biogasen. Det som blir kvar när jobbet är utfört kallas biogödsel och kan spridas på åkrar istället för konstgödsel. På så vis kommer näringsinnehållet i matresterna tillbaka till jorden och grödorna där.

Biogasen som bildas kan renas och säljas som fordonsgas. Eftersom biogas är gjord

på förnybara råvaror och inte på olja betyder det biläkning utan påverkan på klimatet och miljön.

Kretsloppet sluts på ett smart sätt. Och allt sker lokalt, i anläggningarna vid Spillepeng, strax utanför Malmö. Dina sorterade matrester kommer garanterat att göra en insats för vår miljö!

”Det ska vara lätt att göra rätt”

Många boende i Västra hamnen sorterar redan sitt matavfall. Minimera frågade några av dem hur det funkar.

① **Matts Elmenius** – Vi lägger alla matrester plus potatisskal och fruktskal i påsen, som vi förvarar under vasken. Oftast byter vi påse varje dag. I början kände jag ett visst motstånd till att sortera allt. Tänkte att det är väl bara för dem som är extra miljöintresserade. Men sanningen är ju att det är väldigt enkelt.

② **Helena Parker** – Jag ställer upp för att det är så smidigt, för det måste vara lätt att göra rätt. Påsen slänger jag varannan dag, förutom när vi ätit råkor eller något annat

som luktar illa. Tyvärr vet jag inte så mycket vad som händer med matavfallet. Man undrar ju till exempel om det funkar eller om folk slarvar och blandar det med fel saker så att det inte håller måttet.

③ **Maria Lindblad** – Det känns helt rätt att så mycket som möjligt av vårt avfall kan komma till nytta. Jag tror att det blir kompostjord av matavfallet. Jag vet inte så noga men litat på att det sköts rätt. Påsarna

fungerar jättebra, de går aldrig sönder eller blir uppblötta i botten. Men ibland är de slut och det är irriterande. Hur ska man då kunna sortera?

Vad tycker du?
Skriv till minimera@malmo.se

Tre bra sajter

www.pantamera.nu Läs mer om flaskor och burkar. Tips på hur man höjer veckopengen, tävlingar, film, musik och mycket mer. Drivs av Returpack och vänder sig mest till barn och ungdomar.

www.batteriinsamlingen.se Allt och lite till om batterier. Även på bosniska, turkiska, arabiska, engelska och flera andra språk.

www.miljomataren.konsumentverket.se På två minuter tar du reda på hur mycket ditt boende, dina matvanor och dina resor belastar miljön. Och vad du kan göra för att leva mer hållbart.

Exempel på matavfall:

- Alla matrester
- Hushållspapper
- Kaffesump och -filter
- Skal från ägg, frukt och grönsaker

[så heter matavfall på...]

Kurmanci Bermayiyên Xwarinan	Somaliska Qashinka raashinka
Serbokroatiska Otpad od hrane	Persiska پسماند مواد غذایی
Engelska Food waste	Sorani زبلی خوړاك
Danska Organisk affald eller Madaffald	Arabiska فضلات الطعام

VA-VERKET ansvarar för sophämtningen i Malmö och Burlöv. Vi levererar även rent och gott kravatten till hela Malmö. Vi renar avloppsvattnet från Malmö, Burlöv och Vellinge samt delar av avloppsvattnet från Lomma, Staffanstorps och Svedala.

VA-verket, Malmö stad, 205 80 Malmö. Tel 020-34 16 00. www.malmo.se/avfall
minimera@malmo.se. Produktion: Wirtén PR & Kommunikation. Tryck: Tabergs tryckeri.

